

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Blankettlag om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet

1997-98

nr 16
FR nr 14

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en blankettlag om tillämpning av rikslagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet. Genom den föreslagna lagstiftningen kommer uppsägningsgrunderna för kommunala tjänstemän att regleras i lag vilket regeringsformen numera förutsätter. I den rikslag som blir tillämplig även i landskapet anges bl.a. uppsägningsgrunderna och uppsägningstiderna detaljerat. Lagförslaget innebär att de kommunala tjänstemännens och arbetstagarnas anställningsförhållanden samordnas.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att framställningen godkänns i huvudsak enligt landskapsstyrelsens förslag. Utskottet föreslår dessutom en bestämmelse enligt vilken ledande tjänstemän i kommunen skall kunna anställas på viss tid.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Lagförslaget anknyter till den reform av de grundläggande fri- och rättigheterna som infördes genom en ändring av regeringsformen år 1995. Enligt 15 § 3 mom. regeringsformen får ingen avskedas från sitt arbete utan laga skäl. Denna bestämmelse gäller alla former av anställningsförhållanden, även de kommunala tjänstemännen. Genom landskapsstyrelsens förslag bringas landskapslagstiftningen i nivå med regeringsformens krav. Motsvarande bestämmelser om de kommunala tjänstemännens anställningsförhållanden har tidigare huvudsakligen ingått i de kommunala tjänstestadgorna. I fråga om landskapets tjänstemän finns motsvarande bestämmelser redan på lagnivå i tjänstemannalagen för landskapet Åland (61/87).

I landskapsstyrelsens förslag till reform av kommunallagstiftningen (Fr nr 3/1996-97) ingick ett förslag till blankettlag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet. Lagtinget förkastade i tredje behandling lagförslaget och hemställde samtidigt om att landskapsstyrelsen i brådskande ordning bereder och förelägger lagtinget särskild landskapslagstiftning angående de kommunala tjänstemännens anställningstrygghet. Lagutskottet framhöll i sitt betänkande

nr 8/1996-97 att det både ur de kommunala tjänstemännens och arbetsgivarnas synvinkel är viktigt att bestämmelserna om uppsägningsgrunder m.m. finns i särskild landskapslagstiftning. Utskottet ansåg det därför nödvändigt att lagstiftningen genomgår en tillräcklig beredning och vid behov anpassas till lokala förhållanden. Utskottet ansåg vidare att det kunde vara till fördel om vissa av bestämmelserna om möjligt skulle inarbetas i kommunallagen.

Landskapsstyrelsen återkommer nu till lagtinget med ett förslag i form av en blankettlag. I förhållande till det förkastade lagförslaget har framställningen kompletterats med vissa undantag från eller tillägg till rikslagstiftningen. Landskapsstyrelsen föreslår dessutom att ändringar i rikslagstiftningen, avvikande från det förkastade lagförslaget, inte automatiskt skall träda i kraft i landskapet. Det ankommer då på landskapsstyrelsen att föreslå om i riket genomförda ändringar skall bli gällande i landskapet som sådana eller med nödigbefunna ändringar eller inte alls antas att gälla i landskapet.

Landskapsstyrelsen konstaterar i framställningens motiveringar att förhållandena i landskapet inte särskilt mycket skiljer sig från förhållandena i riket vad avser kommunala tjänstemäns anställningsförhållanden. Landskapsstyrelsen grundar sitt förslag också på bedömningar som inhämtats från kommunerna och deras samarbetsorgan samt de fackliga organisationerna. Landskapsstyrelsen anser därför fortfarande att en blankettlag är den mest ändamålsenliga lagstiftningsmetoden. Utskottet konstaterar att en lagstiftning om de kommunala tjänstemännens anställningstrygghet är nödvändig på grund av regeringsformens bestämmelser och att förslaget i huvudsak motsvarar remissinstansernas önskemål. Utskottet tillstyrker därför att lagförslaget antas i form av en blankettlag med nedan föreslagna ändringar.

I kommunallagen för landskapet Åland (73/97) ingår endast få bestämmelser om de kommunalanställdas villkor. I 57 § konstateras att den som är anställd hos kommunen står antingen i ett offentligrättsligt anställningsförhållande eller ett privaträttsligt anställningsförhållande till kommunen. Paragrafen anger vidare att kommunens myndighetsuppgifter skall skötas av tjänstemän. I lagens 58 § finns bestämmelser om kommundirektören. Av paragrafen framgår att kommundirektören, förutom vad som gäller för kommunens övriga anställda, kan sägas upp eller förflyttas till andra uppgifter också om han eller hon har förlorat fullmäktiges förtroende.

Anställningsvillkoren för kommunernas privaträttsligt anställda ingår i lagen om arbetsavtal. Arbetslagstiftningen är enligt självstyrelselagen en riksangelägenhet, varför också de åländska kommunernas privaträttsligt anställda underlyder lagens bestämmelser. Genom den nu föreslagna blankettlagen eftersträvas ett förenhetligande av den rättsliga ställningen för de offentligrättsligt respektive privaträttsligt anställda.

Utgående från landskapsstyrelsens framställning och med hänvisning till vad som framgår ovan tillstyrker utskottet lagförslaget med vissa ändringsförslag av i huvudsak språklig eller i övrigt förtydligande natur. Utskottet har dessutom till lagförslaget fogat en bestämmelse som ger kommunerna rätt att anställa också andra ledande tjänstemän än kommundirektören på viss tid.

Detaljmotivering

3 § I förtydligande syfte föreslår utskottet ett nytt 2 mom. Eftersom 7 § i blankettlagen (framställningens 6 §) respektive rikslagen skiljer sig från varandra är det enligt utskottet motiverat att förtydliga att hänvisningen i 15 § skall hänföra sig till 7 § i blankettlagen.

5 § Ändringsförslaget föranleds av att utskottet föreslår att framställningens 7 § utgår ur lagtexten.

6 § Enligt rikslagstiftningen kan en tjänsteinnehavare anställas för viss tid endast under vissa i lagens 3 § 1 mom. angivna förutsättningar. Dessa förutsättningar skall hänföra sig till arbetets art eller så skall orsaken vara att det är fråga om ett vikariat, skötsel av en vakant tjänst, praktik eller motsvarande. Enligt 58 § kommunallagen för landskapet Åland kan kommundirektören utses för viss tid. Enligt utskottets åsikt är det ändamålsenligt om också vissa andra högre tjänster i kommunerna skulle kunna tillsättas för viss tid. Utskottet föreslår därför en ny paragraf som avvikande från rikslagstiftningen möjliggör detta. Förslaget är dock begränsat till tjänstemän som innehar en ledande ställning. Med sådana tjänstemän avses närmast föredragande i nämnder eller de tjänstemän som svarar för beredningen av ärenden i kommunstyrelsen.

7 § Paragrafen motsvarar framställningens 6 §. Utskottet tillstyrker efter omröstning (3-2) att paragrafen godkänns i enlighet med landskapsstyrelsens förslag. Beslutet har biträtts av vice ordföranden Jansson samt ledamöterna Sirén och Söderholm.

Framställningens 7 § Förslaget i framställningen är likalydande som rikslagens 5 §. Enligt landskapsstyrelsens framställning har förslaget intagits i blankettlagen för att undvika missförstånd i fråga om på vilka grunder tjänsteförhållandet kan ombildas. Enligt utskottets bedömning föreligger dock lika stora risker för missförstånd om paragrafen separat intas i lagtexten. Utskottet föreslår därför att framställningens 7 § utgår. Av ändringsförslaget följer en lagteknisk ändring i 5 §.

8 § Utskottet konstaterar att paragrafens innehåll är av rikslagstiftningsnatur men att den i sak motsvarar rikslagens 22 §, varför den i stöd av 19 § 3 mom. självstyrelselagen kan intas i blankettlagen.

9 § Utskottet har erfarit att inga sådana landskapsförordningar som avses i momentet har utfärdats varför 4 mom. föreslås utgå som obehövligt.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 5 januari 1998 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Bengt Häger, lagberedningssekreteraren Michaela Segerström, styrelseordföranden May Flodin från Ålands kommunförbund, ordföranden Terese Åsgård och avtalssekreteraren Laila S. Flink från Ålands kommunala avtalsdelegation, ordföranden Pekka Erämetsä och organisationssekreteraren Maj-Britt Lind från Akava-Åland r.f., organisationschefen Tuula Mattsson från TCÅ r.f. samt byråsekreteraren Britt-Mari Lund från FOA-Å r.f.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Wickström-Johansson, vice ordföranden Jansson samt ledamöterna Sirén, Sjöblom och Söderholm.

Ordföranden Wickström-Johansson och ledamoten Sjöblom har fogat en gemensam reservation till betänkandet.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att lagtinget antar det i framställningen
ingående lagförslaget i följande lydelse:

LANDSKAPSLAG

om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet

(Ingressen lika som i framställningen).

1-2 §§

(Lika som i framställningen).

3 §

Hänvisningar

(1 mom. lika som i framställningen).

Hänvisningen i 15 § lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet till lagens 7 § skall i landskapet avse 7 § i denna lag.

4 §

(Lika som i framställningen).

5 §

Bestämmelser som inte skall tillämpas i landskapet

Bestämmelserna i (uteslutning) 7 § lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet skall inte tillämpas i landskapet.

6 § (ny)

Tjänsteförhållande på viss tid

Även om de i 3 § 1 mom. lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet angivna förutsättningarna inte föreligger kan en tjänsteman anställas för att sköta en tjänst eller i ett tjänsteförhållande för viss tid, om tjänsten eller tjänsteförhållandet medför en ledande ställning.

7 §

(Lika som framställningens 6 §).

7 §

(Utesluts).

8 §

(Lika som i framställningen).

9 §

Ikraftträdelsebestämmelse

(1-3 mom. lika som i framställningen).

(4 mom. utesluts).

Mariehamn den 10 mars 1998

Ordförande

Lotta Wickström-Johansson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This ensures transparency and allows for easy verification of the data.

In the second section, the author outlines the various methods used to collect and analyze the data. This includes both primary and secondary data collection techniques. The primary data was gathered through direct observation and interviews, while secondary data was obtained from existing reports and databases.

The third section details the statistical analysis performed on the collected data. This involves the use of descriptive statistics to summarize the data and inferential statistics to test hypotheses. The results of these analyses are presented in a clear and concise manner, highlighting the key findings of the study.

Finally, the document concludes with a summary of the findings and their implications. It discusses the limitations of the study and suggests areas for future research. The author expresses confidence in the reliability of the data and the validity of the conclusions drawn.

RESERVATION

Vi stöder inte lagutskottets betänkande över landskapsstyrelsens förslag till landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet till den del betänkandet rör 6 § 1 mom. i lagförslaget, som behandlar uppsägningsgrunder som inte beror på tjänstemannen.

Landskapsstyrelsen föreslår i framställningen att ett tjänsteförhållande även skall kunna sägas upp om tjänsten i fråga dras in, förutom av orsaker som avser ekonomin och produktionen. Landskapsstyrelsen anger inte några motiv för detta i framställningen och några motiv har inte heller framkommit under lagutskottets behandling av lagförslaget. Lagutskottets majoritet har stött landskapsstyrelsens förslag.

Vi delar inte utskottsmajoritetens åsikt utan anser att möjligheten att säga upp en tjänsteman för att tjänsten dragits in kan ge upphov till godtyckliga indragningar av tjänster av skäl som beror på tjänstemannen och inte på ekonomin, omorganiseringar och andra godtagbara faktorer. Vi anser att den möjlighet lagen erbjuder att först säga upp en tjänsteman på de grunder som finns omnämnda i lagen och sedan besluta att dra in tjänsten väl tillgodoser kommunens behov. Dessutom tryggas tjänstemannens rättssäkerhet då eftersom uppsägning endast kan ske på grund som inte beror på tjänstemannen och som finns angiven i lag.

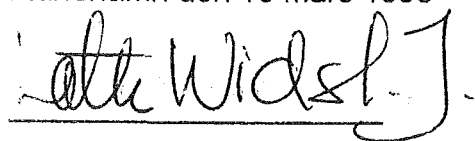
Vi kan alltså inte stöda ett förfarande där man först beslutar att dra in en tjänst utan att behöva ange egentliga motiv varefter man säger upp den berörda tjänstemannen.

Med hänvisning till detta anser vi att 7 § 1 mom. (utskottets numrering) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om kommunala tjänsteinnehavares anställningstrygghet bör ha följande lydelse:

Uppsägningsgrunder som inte beror på tjänstemannen

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp om tjänstemannens uppgifter av ekonomiska skäl, omorganiseringar inom kommunen eller enheten i fråga eller av någon annan jämförbar orsak har minskat väsentligt och inte endast tillfälligt. En uppsägning förutsätter dessutom att tjänstemannen med beaktande av yrkesskicklighet och förmåga inte skäligen kan placeras i en annan tjänst eller i ett arbetsförhållande med uppgifter som inte väsentligen avviker från tjänstemannens uppgifter eller utbildas för nya uppgifter.

Mariehamn den 10 mars 1998

Lotta Wickström-Johansson

Anne-Helena Sjöblom